

מי מנסה להרעיל את המים

התורה הנגלית משולה למים והחסידות ליין, שבשונה ממים נותן טעם וחיות לאדם. פרשתנו פותחת בדיני עבד [1] דבר שנראה כלא רלוונטי לימינו. פירושה של תורת החסידות הופך את הציווי למסר חי שנוגע לחיי כל יהודי בזמנינו לא פחות מבעבר.

האשמה אנטישמית עתיקת יומין

ביום ראשון האחרון התקיים משחק הסופרבאל השנתי של ארצות הברית בטמפה בפלורידה.

יומיים לפני כן, ישב אחראי על המים של העיר אולדסמר [2] פרבר של טמפה במשרדו, ולפתע הוא ראה איך שהעכבר על מסך המחשב שאחראי על וויסות המים של כל העיר זז מעצמו.

זה עצמו לא דבר חדש: מפעם לפעם טכנאים שעובדים מהבית בגלל הקורונה נכנסים למחשב ממקום אחר, אבל הפעם הוא שם לב שזה שנכנס למחשב, שינה את כמות הסודיום [3] סודה קאוסטית, שמוזרם למי השתייה יותר מפי 100, רמה הנחשבת רעילה מאוד.

הוא מיד שינה את זה חזרה, ודיווח על כך למשטרה שעירבו בחקירה את ה-FBI.

מהחומר הזה מכניסים מעט מאוד למים, אבל אם חלילה הייתה מוזרמת כמות כזו של סודיום לתוך המים הדבר היה גורם לכוויות חמורות ועוד אירועים קשים נוספים.

ראש העיר טען בתקשורת שאין לתושבים ממה לדאוג ואפילו אם אותו טכנאי לא היה שם לב לשינוי, הרי שבמתקן עצמו מותקנים מערכות מיוחדות שתפקידם לאתר שינויים במים, והם היו מביאים לתשומת לב האחראים שקרתה כאן תקלה

בחודש אפריל האחרון אירעה מתקפת סייבר דומה על שורת מתקני מים בישראל. גורם זר השתלט על המחשבים וניסה לגרום למכונות להזרים כמות גבוהה של כלורין למים. גם בישראל גילו את המתקפה מיד והצליחו לנטרל אותה.

לאחר בדיקה עמוקה בנושא מערכת הביטחון הישראלית דיווחה שזאת הייתה איראן שניסתה להתקיף את משאבות המים. האקרים מאיראן עשו את זה דרך שרתים באירופה ובארה"ב כדי להסתיר את הקוד שלא יוכלו לעלות על עקבותיהם. כעת ישראל עוזרת לחקירה האמריקאית למצוא את המקור למתקפה.

ליהודים תמיד היו בעיות עם מים, אבל בצורה הפוכה: הגויים האשימו את היהודים שהם מרעילים את המים שלהם. בשנת 2016 נאם אבו מאזן בפרלמנט האירופי ולעיני העולם כולו האשים כי רבנים קיצונים בישראל קוראים לאנשיהם להרעיל מים של פלסטינים.

כשדבריו התפרסמו התחוללה מהומה גדולה, וביקשו ממנו הוכחות שכמובן לא היו לו. בסופו של דבר הוא הוכרח להתנצל. בהודעה שפרסם נאמר "לאחר שהתברר לי שמדובר בטעות וכי אין לדברים כל בסיס אני מתנצל". הוא הוסיף שהוא: "רוכש כבוד רב ליהדות וליהודים בכל העולם".

אבל גם זה לא דבר חדש. בזמן 'המגיפה השחורה' שהתחוללה באירופה בשנת 1350 לערך וקטלה רבע מאוכלוסיית אירופה ואולי אפילו יותר מכך, הואשמו היהודים שהם מרעילים את הבארות ושהם הגורמים למגפת הדבר הנוראה במטרה להשמיד את העולם הנוצרי.

על אף שהאפיפיור עצמו יצא להגנת היהודים ואמר שזה שקר ומהגפה היא עונש מאת ה', זה לא עזר הרבה כדי להגן על היהודים. באיטליה ששם הייתה לאפיפיור שליטה חזקה אכן היהודים ניצלו, אבל בגרמניה, צרפת ושווייץ מאות יהודים עונו ונרצחו בעקבות אותה עלילה. כתוצאה מאותם רדיפות וגירושים מערב אירופה התרוקנה מיהודים.

בין מים ליין, בין נגלה לנסתר

תורת החסידות מסבירה שכל דבר שקיים בגשמיות מקורו ברוחניות, ואם יש מים גשמיים, הרי שמקורם ממים רוחניים.

הנביא ישעיהו אומר "הוי כל צמא לכו למים" (ישעיהו נה, א). נשאלת השאלה, וכי צריך לומר לאדם צמא שילך למים? הרי בצורה טבעית כל תינוק צמא רץ למים. אלא אומרים לנו חז"ל שהכוונה היא לתורה שמשולה למים. הנביא מכריז: מי שצמא לרוחניות ☞ שירוץ לתורה.

הרעיון הזה שהתורה משולה למים מתבטא בתקנה של קריאת התורה. ישנה תקנה קדומה מימי משה רבינו שיקראו בתורה ביום שבת וביום שני וחמישי, כדי שלא יעברו על ישראל שלושה ימים ללא לימוד תורה.

תקנה זו נוסדה לאחר מה שנאמר "וילכו שלשת ימים במדבר ואל מצאו מים" (שמות טו, כב). "דורשי רשומות אמרו אין מים אלא תורה שנאמר אוי כל צמא לכו למים, כיון שהלכו שלשת ימים בלא תורה נלאו, עמדו נביאים שביניהם ותיקנו להם שיהיו קורין בשבתות ובשני ובחמישי כדי שלא ילינו שלשה ימים בלא תורה" (בבא קמא פב, א).

חז"ל במדרש שיר השירים רבה (א, יט) אומרים: "נמשלו דברי תורה למים מה מים מסוף העולם ועד סופו כך התורה", דהיינו, כמו שמים אין להם סוף כך גם התורה. כמה שאדם ילמד תמיד יישאר לו עוד הרבה מה ללמוד. "מה מים אין אדם גדול מתבייש לומר לקטן השקני מים כך דברי תורה אין הגדול מתבייש לומר לקטן למדני ☞ פסוק אחד".

ועוד מובא בילקוט שמעוני פרשת עקב: "מה מים מעלין את הטומאה לטהרה כך דברי תורה מעלין את הטמא מטומאה לטהרה", "מה מים חנם לעולם כך דברי תורה חנם לעולם"

הקשר של רבי עקיבא לתורה שמשולה למים מודגשת בתחילת דרכו ובסוף ימיו. מסופר עליו: "כשנתן דעתו ללמוד תורה ☞ היו לו קשיים רבים ☞ ראה מעשה ☞ אשר טיפין טיפין של מים נופלות על אבן וחוקקין אותה. אמר רבי עקיבא האבן היא מוצקה וקשה והמים הם רכים, והטיפות קטנות אף-על-פי-כן כשיתמידו המים ליפול על האבן טיפה טיפה ☞ הנה סוף-כל-סוף יפוצצו המים את הסלע, על-אחת-כמה-וכמה אם למרות כל הקשיים יתמיד בלימוד אין כל ספק אשר ☞ יגיע למטרתו להיות בן תורה" (תו"מ תשי"ג ח"ב ע' 148).

בסוף ימיו כשהרומאים גזרו שכל מי שילמד תורה ברבים יוצא להורג, שאל פפוס את רבי עקיבא מדוע הוא מלמד תורה. ענה לו רבי עקיבא במשל השועל והדג.

והמסר הוא שיהודי בלי תורה משול לדג בלי מים, שלא יכול לחיות אפילו שעה אחת (ברכות סא, ב).

חסידות באה ומלמדת אותנו משהו נוסף. חלק התורה שמשולה למים היא התורה הנגלית, היינו לחלק הגלוי של התורה, אלו ההלכות שאותם אנו לומדים ומקיימים.

פנימיות התורה שהיא קבלה וחסידות משולה ליין (תו"מ כ"ח ע' 47). מים אין להם טעם מיוחד אלא אדם שותה אותו לצמאו. יין לעומת זאת זהו משקה שיש לו טעם, ובנוסף לכך נותן חיות לאדם.

את ההלכה אנו לומדים כדי לדעת איך לקיים את רצונו של הקב"ה, גם אם אדם לא שמח ללמוד אותה או לפעמים לא מבין בשלימות את ההלכה.

יין, חסידות, היא זו שמכניסה טעם בלימוד ומאירה את אותה הלכה. וכמו שהיין מכוסה בתוך הענבים וצריך לדרוך את הענבים כדי להוציא את היין, כך גם חסידות אלו דברים שאינם גלויים לעין וצריך לחפש כדי לגלות את הפנימיות של ההלכה.

כיצד להיות עבד

נביא דוגמא אחת מפרשת השבוע משפטים. בתחילת הפרשה התורה מלמדת את הדינים של עבד עברי. ראשית חייבים לסייג את הדברים, העבד שהתורה מדברת עליו זה לא אותו עבד שאנו מכירים משנות העבדות בארה"ב. לא מדובר על חטיפת אנשים שמוכרים אותם לעבדים נגד רצונם.

בפרשתנו התורה גם אומרת "וגונב איש ומכרו מות יומת" (משפטים כא, טו). מדובר כאן באדם שמוכר את עצמו כי הוא מחפש בית שיאמץ אותו. עדיין אנשים יכולים לשאול, מה לי ולהלכה הזו. בימינו אין עבדים, לא מוכרים ולא קונים, ולכאורה כל תחילתה של פרשת משפטים לא רלוונטית לחיי היום-יום.

באה חסידות ומגלה את הפנימיות של ההלכה הזו. העבד שהתורה מדברת עליו זה אני ואתה. כשהקב"ה הוציא את עם ישראל ממצרים הוא הוציא אותם בתנאי שהם יעבדו את הקב"ה, כמו שנאמר בסוף פרשת בהר: "כי לי בני ישראל עבדים, עבדי הם אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים" (בהר כה, נה).

חסידות מסבירה שלעבד אין סדר יום משלו. "כל מציאותו היא מציאות האדון" [2]

כל בוקר הוא שואל את הבוס מה עליו לעשות. גם יהודי צריך לשאול את עצמו כל יום מה הקב"ה רוצה שאני יפעל בעולם.

לעיתים קרובות אני שומע מאנשים שהם תכננו לנסוע לקרוז ו"פתאום" גילו שפסח נפל להם באמצע החופש. "החגים האלו תמיד נתקעים כמו קוץ", או שהם מוקדם מדי או שהם מגיעים מאוחר מדי. הם אף פעם לא בזמן הנכון.

יהודי שיש לו את התודעה שהוא עבד ה', אז לפני שהוא מתכנן את הטיול הבא הוא בודק את לוח השנה היהודי ומוודא שהטיול שלו לא "נתקע" לו ביום כיפור. אם הוא מגלה שהחגים מגיעים הוא משנה את התוכניות שלו לתוכניות של הקב"ה.

זהו הפירוש הפנימי של פרשת עבדים, וכשלומדים את התורה עם הפירוש החסידי, אז כל פסוק בתורה הוא רלוונטי, זהו היין שנותן טעם וחיות במי התורה.

המשנה במסכת אבות אומרת: "עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו" (אבות ב, ד), דהיינו, כשאנחנו נשנה את התוכניות שלנו לפי רצונו של הקב"ה, נגרום לכך שגם הרצון שלנו יהיה רצונו של הקב"ה.

וכשנבקש משהו הוא ירצה להעניק לנו את זה אפילו כשאולי לא מגיע לנו, ובפנים שוחקות ומאירות.